

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-05-15/2013

P/13/145

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/145 – Oznakowanie dróg publicznych województwa śląskiego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Kontrolę przeprowadził na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK ¹ Michał Kapek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85132 z dnia 26 kwietnia 2013 r., (dowód: akta kontroli str. 1 – 2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Zawierciu, ul. Leśna 2, 42–400 Zawiercie, REGON 000515968, zwany w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „Urzędem”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ryszard Mach, Prezydent Miasta Zawiercia (dowód: akta kontroli str. 3 – 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Negatywną ocenę ogólną uzasadniają stwierdzone istotne nieprawidłowości polegające na::

- nieprzeprowadzaniu w latach 2011 – 2013 okresowych kontroli zarządzanych dróg o których mowa w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³,
- nieprowadzeniu ewidencji zarządzanych dróg, wymaganej przepisami ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁴, spełniającej wymagania określone przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁵,
- nieprzestrzeganiu w przypadku 73% zbadanych znaków drogowych, warunków ich stosowania określonych przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach⁶,
- stosowaniu w przypadku 75% zbadanych odcinków dróg, oznakowania niezgodnego z warunkami ustalonymi w zatwierdzonych projektach organizacji ruchu, co stanowiło naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem⁷,

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm., dalej zwana ustawą o NIK

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm., zwanej dalej „ustawą Prawo budowlane”

⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 260 ze zm., zwana dalej „ustawą o drogach”

⁵ Dz. U. Nr 67, poz. 582, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie ewidencji dróg”

⁶ Dz. U. Nr 220, poz. 2181 ze zm., zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych dla znaków drogowych”

⁷ Dz. U. Nr 177, poz.1729, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie zarządzania ruchem na drogach”.

- braku skutecznego nadzoru nad realizacją przez Wydział Infrastruktury Miejskiej⁸ i Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Zawierciu⁹ powierzonych im zadań zarządcy dróg gminnych w zakresie dotyczącym oznakowania tych dróg.

NIK zwraca uwagę, że brak dokumentacji dróg gminnych (ewidencji dróg), jak również brak ustalonej stałej organizacji ruchu dla ponad 60 % spośród 358 zarządzanych dróg, powodował, że Prezydent Miasta nie dysponował podstawowymi informacjami o zarządzanych drogach. W ocenie NIK stwierdzony stan mógł wpływać na obniżenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, korzystających z dróg gminnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Tworzenie warunków do wykonywania zadań związanych z zapewnieniem właściwego stanu oznakowania dróg.

1.1. Wewnętrzne uregulowania spraw objętych kontrolą.

Opis stanu
faktycznego

Zadania zarządzania siecią dróg gminnych, zgodnie z zapisami obowiązujących w kontrolowanym okresie Regulaminów organizacyjnych Urzędu¹⁰, realizował Wydział Infrastruktury Miejskiej, do którego zakresu działania należało m.in.: prowadzenie ewidencji dróg gminnych oraz spraw związanych z utrzymaniem dróg, ulic i mostów; realizacja spraw w zakresie inżynierii ruchu; wydawanie zezwoleń na zajęcie pasa drogowego oraz przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i obiektów mostowych.

W Regulaminach organizacyjnych Urzędu, żadnej komórce organizacyjnej nie zostały natomiast przyporządkowane obowiązki dotyczące realizacji zadań zarządcy drogi, określone w art. 20 pkt 9 a, 10 a oraz w pkt. 12 - 15 i 19 ustawy o drogach¹¹. Prezydent Miasta wyjaśnił, że wyliczenie zadań w regulaminie obejmuje sprawy najważniejsze lecz nie wszystkie jakie mogą pojawić się w zakresie zadań Wydziału GI.

(dowód: akta kontroli str. 62 -70, 171 - 174)

W realizacji zadań dotyczących utrzymania dróg i ich oznakowania uczestniczył również ZGK, który:

- w latach 2011-2012 był wykonawcą umów¹² dotyczących bieżącego utrzymania gminnych dróg publicznych, a do którego obowiązków należało m.in. oznakowanie dróg zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz kontrola stanu oznakowania dróg,
- w 2013 r. na podstawie Uchwały Rady Miejskiej¹³ oraz podpisanego 28 grudnia 2012 r. przez Prezydenta Miasta z Zarządem Spółki protokołu¹⁴ realizował część zadań zarządcy dróg dotyczących m.in.: utrzymania nawierzchni dróg gminnych, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą oraz przeprowadzania okresowych kontroli stanu dróg gminnych i drogowych obiektów inżynierskich. Zarówno uchwała Rady Miejskiej, jak i protokół z dnia 28 grudnia 2012 r. nie precyzowały jakie kontrole okresowe dróg i drogowych obiektów inżynierskich miał realizować ZGK.

(dowód: akta kontroli str. 142 - 155)

⁸ Dalej zwany „Wydziałem GI”

⁹ Spółka gminna, zwana dalej „ZGK”

¹⁰ 23 marca 2010 r. do dnia 1 lipca 2012 r.¹⁰ oraz od dnia 2 lipca 2012 r. do nadal¹⁰.

¹¹ Dotyczących: 9a) sporządzania informacji o drogach publicznych oraz przekazywania ich GDDKiA; 10a) badanie wpływu robót drogowych na bezpieczeństwo ruchu drogowego; 12) przeciwdziałanie niszczeniu dróg przez ich użytkowników; 13) przeciwdziałanie niekorzystnym przeobrażeniom środowiska mogącym powstać lub powstającym w następstwie budowy lub utrzymania dróg; 14) wprowadzanie ograniczeń lub zamykanie dróg i drogowych obiektów inżynierskich dla ruchu oraz wyznaczanie objazdów drogami różnej kategorii, gdy występuje bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa osób lub mienia; 15) dokonywanie okresowych pomiarów ruchu drogowego; 19) zarządzanie i utrzymywanie kanałów technologicznych i pobieranie opłat, o których mowa w art. 39 ust. 7.

¹² Umowy z 24 marca 2011 r. i 19 kwietnia 2012 r. obowiązujące do 31 grudnia każdego z tych lat.

¹³ Uchwały nr XVII/161/11 Rady Miejskiej w Zawierciu z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie określenia zadań własnych gminy realizowanych przez ZGK

¹⁴ Podpisanego 28 grudnia 2012 r. przez Prezydenta Miasta, Wiceprezydenta Miasta i Skarbnika Miasta z Zarządem Spółki ZGK, protokołu powierzenia do realizacji niektórych zadań Gminy Zawiercie.

1.2. Opracowane i wdrożone procedury realizacji zadań objętych kontrolą.

W latach objętych kontrolą, w Urzędzie nie były ustalone procedury realizacji zadań dotyczących m.in. kontroli stanu technicznego sieci dróg i ich oznakowania oraz wprowadzania nowej organizacji ruchu. Natomiast w Zarządzeniu Prezydenta Miasta Zawiercie w sprawie wdrożenia i utrzymania systemu zarządzania jakością¹⁵, uchylonym Zarządzeniem Prezydenta Miasta z dnia 23 października 2012 r., ustalone były procedury dotyczące wydawania decyzji o lokalizacji zjazdu oraz wydawania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego. Pomimo uchylenia ww. Zarządzenia, tryb postępowania w sprawach dotyczących wydawania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego m.in. w celu lokalizacji reklam nie uległ zmianie.

(dowód: akta kontroli str. 116 - 135)

Oględziny sześciu losowo wybranych reklam wykazały, że żadna nie zasłaniała oznakowania ani innych elementów drogi oraz, że były zlokalizowane w miejscach wskazanych w zezwoleniach. Przeprowadzone w toku kontroli oględziny odcinków dróg gminnych (w ramach pkt. 1.2. i 2.3. niniejszego wystąpienia) wykazały trzy reklamy wiszące dwustronne, zamontowane bez wymaganego zezwolenia zarządcy drogi.

(dowód: akta kontroli str. 89 – 98, 157 – 160, 171 – 172, 175)

1.3. Przygotowanie pracowników do realizacji zadań objętych kontrolą.

Zgodnie z zakresami czynności służbowych, obowiązki zarządzania siecią dróg gminnych realizowało w badanym okresie trzech pracowników Wydziału GI. Do obowiązków Naczelnika należało m.in. sprawowanie nadzoru i koordynowanie zakresu działalności wydziału. Do obowiązków Inspektora A.M. m.in. prowadzenie ewidencji oraz ksiąg dróg i drogowych obiektów mostowych, przygotowywanie zleceń na wykonanie okresowych przeglądów dróg i drogowych obiektów mostowych oraz prowadzenie spraw związanych z modernizacją i utrzymaniem dróg gminnych. Z kolei do obowiązków Inspektora I.P. należało m.in. przygotowywanie zezwoleń na lokalizowanie w pasie drogowym obiektów i urządzeń niezwiązanych z gospodarką drogową, realizacja zadań w zakresie inżynierii ruchu drogowego oraz opiniowanie projektów zmiany organizacji ruchu.

Żadnemu z pracowników Wydziału GI nie powierzono obowiązków dotyczących zadań zarządcy drogi określonych w art. 20 ustawy o drogach, a związanych z: sporządzaniem informacji o drogach publicznych; przeprowadzaniem okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich; badaniem wpływu robót drogowych na bezpieczeństwo ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 87 – 88, 136 - 141)

Inspektorzy wykonujący zadania zarządzania drogami, zatrudnieni w Wydziale GI, posiadali wykształcenie niezwiązane z charakterem wykonywanych obowiązków¹⁶, przy czym uzupełniali kwalifikacje w ramach specjalistycznych szkoleń. Naczelnik Wydziału posiadał wykształcenie specjalistyczne oraz uprawnienia budowlane kierownika budowy i robót budowlanych o specjalności konstrukcyjno – inżynierskiej w zakresie dróg i nawierzchni lotniskowych.

(dowód: akta kontroli str. 156)

1.4. Dane o sieci zarządzanych dróg publicznych.

Łączna długość dróg publicznych zarządzanych przez Prezydenta Miasta na koniec grudnia 2012 r. wynosiła 143 km, z czego 103,96 km stanowiły drogi o nawierzchni twardej.

(dowód: akta kontroli str. 84, 328 - 331)

¹⁵ Zarządzenie Nr 2270/10 Prezydenta Miasta Zawiercie z dnia 28.07.2010 r. w sprawie wdrożenia i utrzymania systemu Zarządzania Jakością w Urzędzie Miejskim w Zawierciu oraz powołania Pełnomocnika Prezydenta Miasta Zawiercie ds. Systemu Zarządzania Jakością.

¹⁶ Posiadali wykształcenie wyższe: inżynierii środowiska o specjalizacji ogrzewnictwo, wentylacja i ochrona atmosfery oraz administracja o specjalizacji administracja samorządowa

W okresie objętym kontrolą Prezydent Miasta nie przejmował i nie przekazywał obowiązków zarządcy drogi, innym zarządcom dróg. Wyjaśnił, że obowiązki z zakresu zarządzania lub administrowania drogami publicznymi pozostają w gestii Prezydenta Miasta Zawiercie.

(dowód: akta kontroli str. 172, 177)

Według informacji Komendy Powiatowej Policji w Zawierciu, w 2011 r. na terenie miasta Zawiercia doszło do 30 kolizji drogowych oraz 5 wypadków, w których rannych zostało 6 osób. W roku 2012 do 31 kolizji i 4 wypadków, w których ranne zostały 4 osoby, a w I kwartale 2013 r. miał miejsce jeden wypadek, w którym ranna została jedna osoba.

(dowód: akta kontroli str. 85 – 86, 226 - 228)

1.5. Prowadzenie wymaganej dokumentacji zarządzanych dróg.

W Wydziale GI prowadzono elektroniczny wykaz dróg, zawierający liczbę porządkową dróg (łącznie od 1 do 358), numery dróg, nazwy miejscowości lub dzielnic oraz opisy przebiegu odcinka drogi, a także wykaz papierowy określający nazwy ulic, ich długość (w km) oraz powierzchnię (w m²). W Urzędzie nie prowadzono ewidencji dróg w rozumieniu i stosownie do wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie ewidencji dróg, w tym książek dróg oraz dziennika objazdów dróg. Natomiast posiadane „Metryki ulic/dróg” nie zawierały danych wymaganych dla książek dróg.

(dowód: akta kontroli str. 101 – 115, 281-299, 325 - 327)

Urząd posiadał zatwierdzone projekty organizacji ruchu¹⁷ dotyczące 136 dróg, tj. 38% spośród 358 dróg zarządzanych przez Prezydenta Miasta¹⁸. Zatwierdzone POR były dla dróg nowobudowanych oraz tych na których wprowadzono zmiany organizacji ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 99 – 100, 171 – 172, 176, 209 – 211, 325 - 327)

1.6. Kontrola zarządcza działań związana z oznakowaniem zarządzanych dróg.

Procedury kontroli zarządczej, określone zostały w Zarządzeniu Nr 35/2011 Prezydenta Miasta Zawiercia z dnia 11 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu kontroli zarządczej i zasad jej prowadzenia w Urzędzie Miejskim w Zawierciu¹⁹. Ponadto, zarządzeniem Nr 416/2011 z dnia 14 listopada 2011 r., Prezydent ustalił zasady zarządzania ryzykiem w Urzędzie²⁰.

W ramach ww. procedur, w Wydziale GI podejmowane były działania polegające na bieżącej kontroli prowadzonych czynności; sporządzaniu rejestrów ryzyk oraz projektowaniu działań zaradczych w celu ich ograniczenia; sporządzaniu przez Naczelnika rocznych raportów samooceny ryzyka i oświadczeń o stanie kontroli zarządczej oraz kwestionariuszy samooceny kontroli zarządczej. W raportach i oświadczeniach w zakresie objętym kontrolą NIK zgłaszano jedynie konieczność realizacji działań w celu ograniczenia kradzieży znaków drogowych.

(dowód: akta kontroli str. 5 – 13, 26 – 61)

W Wydziale GI nie była przeprowadzana kontrola wewnętrzna w zakresie realizacji obowiązków zarządcy dróg gminnych, co Prezydent Miasta wyjaśnił nieujęciem tych tematów w zatwierdzonych na lata 2011-2013 planach kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 14 – 25, 171 – 172, 174 - 175)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie tworzenia warunków do wykonywania zadań związanych z zapewnieniem właściwego stanu oznakowania dróg stwierdzono następujące nieprawidłowości:

¹⁷Zwane dalej „POR”

¹⁸Zgodnie z „Ewidencją zatwierdzonych projektów organizacji ruchu – stan na dzień 15.07.2013 r.” i prowadzonym w Wydziale GI wykazem dróg gminnych

¹⁹Zmienione Zarządzeniami Prezydenta Miasta Zawiercia: Nr 64/2011 z dnia 17.02.2011 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Zawierciu i jednostkach podległych; oraz Nr 414/2011 z dnia 14.11.2011 r. w sprawie zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Zawierciu.

²⁰Zmienione Zarządzeniem Nr 880/2012 Prezydenta Miasta Zawiercia z dnia 08.11.2012 r.

1. Do kwietnia 2013 r. nie została zaprowadzona ewidencja dróg gminnych, wymagana art. 20 pkt 9 ustawy o drogach, spełniająca wymagania określone przepisami § 9 rozporządzenia w sprawie ewidencji dróg, obejmująca m.in. książki dróg i dziennik objazdu dróg. Zgodnie z § 21 ust. 3 cyt. rozporządzenia zarządcy dróg powinni dokonać aktualizacji ewidencji założonej i prowadzonej dla dróg na podstawie dotychczasowych przepisów do 10 maja 2008 r.

(dowód: akta kontroli str. 101 – 115, 325 - 327)

2. Na skutek niedokonywania aktualizacji zapisów metryk dróg/ulic²¹, Prezydent nie posiadał rzetelnych danych o oznakowaniu i o organizacji ruchu na wszystkich drogach gminnych, co stanowiło naruszenie § 2 ust. 1 pkt. 1 lit. g) rozporządzenia w sprawie zarządzania ruchem na drogach, stanowiącego, że działania w zakresie zarządzania ruchem na drogach obejmują m.in. nadzór i analizę istniejącej organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa ruchu i jego efektywności. Odpowiedzialny za ww. nieprawidłowości Inspektor A.M., jako przyczynę powyższego wskazał zmiany organizacyjne w wydziale, na skutek przejścia w 2007 r. na emeryturę poprzedniego Naczelnika Wydziału.

(dowód: akta kontroli str. 229-240, 281-299, 264 - 265)

3. Prezydent nie zapewnił skutecznego nadzoru zarządcy dróg nad przestrzeganiem przez podmioty zasad umieszczania reklam w pasie dróg gminnych. Oględziny odcinków dróg gminnych (ulic)²² wykazały, że w pasie dwóch dróg znajdowały się trzy reklamy wiszące obustronne, zamontowane bez zezwolenia zarządcy drogi, co stanowiło naruszenie art. 40 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy o drogach. Reklamy były umieszczone w pasach ul. Marszałkowskiej (o rozmiarach ok. 0,4 m x 0,8 m) i ul. Batorego (dwie o rozmiarach ok. 0,7 m x 0,5 m i 0,5 m x 1 m).

(dowód: akta kontroli str. 157, 158, 160, 229, 231 – 232, 235)

Z uwagi na brak przyporządkowania obowiązku kontroli warunków zajęcia pasa drogowego pracownikom, Prezydent wyjaśnił, że kontrola ta należy do zadań Wydziału GI. Na pytanie dotyczące niepodejmowania działań w celu wykrywania nielegalnie umieszczonych reklam, nie udzielił wyjaśnień, stwierdzając, że w latach 2011-2013 Wydział GI wydał 20 zezwoleń na umieszczenie reklam. Wyjaśnił, że w sprawie 3 ujawnionych reklam zamieszczonych bez zezwolenia zarządcy drogi wszczęto postępowanie administracyjne.

(dowód: akta kontroli str. 270 - 271)

4. Pomimo wprowadzenia przez Prezydenta odpowiednich procedur, wskazujących na podjęcie działań w celu stworzenia w Urzędzie systemu kontroli zarządczej, w zakresie spraw objętych kontrolą NIK, system ten, w badanym okresie okazał się być nieskuteczny i nieefektywny podobnie jak podejmowane w tym przedmiocie działania. Wskazują na to ujawnione w trakcie kontroli liczne nieprawidłowości, omówione w wystąpieniu, w zakresie zarządzania ruchem na drogach. W ocenie NIK ustalone w Urzędzie warunki wykonywania zadań związanych z zarządzaniem siecią dróg, nie zapewniały właściwej realizacji zadań zarządcy dróg. Zdaniem NIK na powyższe mogło mieć wpływ ich ogólne określenie lub niepowierzenie części obowiązków związanych z tymi zadaniami żadnemu pracownikom Urzędu, a od 28 grudnia 2012 r. również ZGK, oraz nieokreślenie, w oparciu o ustalone procedury kontroli zarządczej, zasad postępowania przy wykonywaniu tych zadań, a także nieobjęcie wewnętrzną kontrolą realizacji przez komórki, pracowników i ZGK ustalonych zadań i obowiązków. Zapewnienie funkcjonowania efektywnej i skutecznej kontroli zarządczej należy, zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²³, do obowiązków Prezydent Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 5 – 13, 26 – 70, 142 – 155, 171 – 172, 175, 270 – 271, 348-354)

²¹ W metryce ulicy Słowackiego (ostatni wpis z 1997 r.) wykazywano 2 znaki drogowe podczas gdy w toku przeprowadzonych oględzin stwierdzono na tej ulicy 1 znak pionowy; w metryce ulicy Kasprowicza (wpis z 2000 r.) wykazywano 6 znaków (2 ostrzegawcze i 4 zakazu), a faktycznie było ich 10 (7 pionowych - 4 zakazu, 2 informacyjne i 1 tabliczka - oraz 3 poziome); w metryce ulicy Batorego (wpis z 1991 r.) były 3 znaki, a faktycznie było ich 4; w metryce ul. Powstańców Śląskich (wpis z 1997 r.) 13 znaków, a faktycznie stwierdzono ich 20 (17 pionowych i 3 poziome).

²² przeprowadzone w ramach pkt. 1.2 i 2.3. wystąpienia

²³ Dz. U z 2013 r., poz. 885 ze zm.

W ocenie NIK nieposiadanie przez Prezydenta, będącego zarządcą dróg, rzetelnej ich dokumentacji (ewidencji dróg w tym książek dróg) oraz nie posiadanie zatwierdzonych POR dla ponad 60% spośród 358 zarządzanych dróg gminnych, mogło mieć niekorzystny wpływ na bezpieczeństwo ruchu na tych drogach, a także na występowanie stwierdzonych podczas kontroli NIK nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 99 – 100, 325 - 327)

Naczelnik Wydziału GI wyjaśnił, że przyczyną braku przedmiotowych projektów był brak środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 171 - 176, 266 - 269)

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie tworzenie warunków do wykonywania zadań związanych z zapewnieniem właściwego stanu oznakowania dróg.

2. Utrzymanie oznakowania na drogach publicznych przez zarządzających tymi drogami.

2.1. Ponoszone wydatki na utrzymanie zarządzanych dróg i ich oznakowania.

Opis stanu
faktycznego

W latach 2011 – 2012, z zaplanowanej na zarządzanie drogami kwoty 19 312,1 tys. zł wykorzystano 14 288,4 tys. zł, tj. 74%. Z ww. środków 9 909,5 tys. zł przeznaczono na budowę i przebudowę dróg i obiektów drogowych, 1 208,6 tys. zł na remonty dróg i obiektów drogowych, a 3 170,3 tys. zł na bieżące utrzymanie dróg i obiektów drogowych²⁴. Na zakup, remonty i utrzymanie oznakowania wydatkowano odpowiednio: 16,4 tys. zł (0,08%), 9,2 tys. zł (0,04%) i 80,9 tys. zł (0,4%).

Na rok 2013 zaplanowano wydatki na drogi w wysokości 16 463 tys. zł, z tego 15 743 tys. zł na budowę i przebudowę dróg, a 720 tys. zł na remonty dróg i obiektów drogowych. Zadanie dotyczące bieżącego utrzymania dróg i obiektów drogowych zostało powierzone ZGK, które wg stanu na dzień 30 kwietnia 2013 r. wydatkowało na ten cel 744,7 tys. zł, z czego 31,2 tys. zł na oznakowanie.

(dowód: akta kontroli str. 161)

Naczelnik Wydziału GI wyjaśnił, że w latach 2011 i 2012 pozostałe w nadwyżce środki finansowe po wybraniu wykonawcy prac w trybie przetargu nieograniczonego nie mogły zostać przeznaczone na inny cel, gdyż ilości robót wskazane w umowach były ilościami szacunkowymi. Wydział nie mając pewności ile w danym roku będzie potrzebnych środków na usuwanie ubytków w jezdniach, uzupełnienie skradzionych i zniszczonych znaków itp. oraz nie mając możliwości zlecenia robót ponad kwotę wynikającą z przetargu, musiał mieć zabezpieczone środki w § 4300 na ewentualną konieczność przeprowadzenia kolejnego przetargu na utrzymanie dróg, co miało miejsce w latach wcześniejszych.

(dowód: akta kontroli str. 346 - 347)

W latach 2011-2013 nie występowało o środki finansowe ze źródeł zewnętrznych na działania związane z poprawą stanu organizacji ruchu i oznakowania dróg.

(dowód: akta kontroli str. 171, 172, 177)

2.2. Stan oznakowania zarządzanych dróg.

W badanych latach Urząd nie przeprowadzał we współpracy z Policją lub z innymi organami weryfikacji istniejącego oznakowania.

(dowód: akta kontroli str. 226 – 228, 346 - 347)

Wydział GI, zarządzający siecią dróg gminnych, nie posiadał danych dotyczących zgodności z przepisami rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dla znaków drogowych w zakresie wszystkich znaków pionowych, poziomych i urządzeń

²⁴ W tym 1 224 tys. zł na zimowe utrzymanie dróg

bezpieczeństwa ruchu zastosowanych na zarządzanych drogach z uwagi na nieprowadzenie wymaganej dokumentacji.

(dowód: akta kontroli str. 170)

W okresie objętym kontrolą ZGK zakupił łącznie 257 znaków pionowych i 228 innych urządzeń inżynierii drogowej (w tym m.in.: 4 lustra i 7 progów zwalniających). Znaków poziomych wymalowano 2 439,6 m². W 2013 r. (do 30 kwietnia), na zarządzanych drogach zainstalowało 52 znaki drogowe pionowe, 4 progi zwalniające oraz 2 lustra. Oznakowania poziomego nie wykonywano. Łącznie na ww. cele wydatkowano 125,3 tys. zł netto (z czego 50,1 tys. zł w 2011 r., 58,5 tys. zł w 2012 r. i 16,7 tys. zł do 30 kwietnia 2013 r.). W badanym okresie nie zgłaszano reklamacji do producentów znaków jak i do ZGK.

(dowód: akta kontroli str. 223)

Przeprowadzone oględziny 25 losowo wybranych znaków drogowych, zakupionych i zainstalowanych przez ZGK w latach 2011 – 2013 wykazały, że wszystkie spełniały warunki określone w ww. rozporządzeniu. Na odwrotnej stronie tarcz wszystkich znaków znajdowały się informacje identyfikujące m.in. producenta znaku i datę produkcji znaku.

(dowód: akta kontroli str. 229 - 230)

W okresie objętym kontrolą nie ponoszono wydatków na zakup oznakowania wyszczególnionego w § 11 ust. 1 - 6 rozporządzenia w sprawie warunków zarządzania ruchem na drogach, tj. m.in. znaków informacyjnych oznaczających obiekty usługowe, znaków oznaczających szlaki turystyczne i rowerowe.

(dowód: akta kontroli str. 221 - 222)

W latach 2011 – 2012, zadania związane z bieżącym utrzymaniem dróg gminnych (w tym m.in. zakup, instalację i utrzymanie oznakowania oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu) wykonywał ZGK, na podstawie dwóch umów²⁵ zawartych w wyniku przetargów przeprowadzonych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁶

(dowód: akta kontroli str. 334 - 345)

Zapisy ww. umów zabezpieczały interesy Gminy ustalając m.in. obowiązek wniesienia przez wykonawcę zabezpieczenia należytego wykonania przedmiotu umowy, zasady płatności jego wynagrodzenia, warunki odstąpienia od umowy oraz zasady stosowania kar umownych m.in. za opóźnienie lub zwłokę w wykonaniu zadań. Pracownicy Wydziału GI dokonywali comiesięcznych komisyjnych odbiorów zrealizowanych zakresów prac. Naczelnik Wydziału GI wyjaśnił, że nie stwierdzono przypadków niewywiązywania się ZGK z obowiązków umownych.

(dowód: akta kontroli str. 142 – 152, 243-246, 346 - 347)

W roku 2013 zadania dotyczące m.in. utrzymania nawierzchni dróg gminnych, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą²⁷, powierzone zostały ZGK. Zastrzeżono przy tym prawo Gminy do nadzoru i kontroli sposobu ich wykonywania, jak również prawo wydawania wiążących poleceń związanych ze sposobem wykonywania powierzonych zadań. W roku 2013 (do czerwca) Wydział GI nie dokonywał żadnych czynności nadzorczych i kontrolnych w zakresie wywiązywania się ZGK z realizacji powierzonych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 153 -155, 243-246, 269-271)

2.3. Zgodność oznakowania zarządzanych dróg z ustaloną organizacją ruchu.

Przeprowadzone oględziny 8 losowo wybranych odcinków dróg pod kątem przestrzegania organizacji ruchu ustalonej w zatwierdzonym POR²⁸ oraz 4 odcinków dróg²⁹ pod kątem

²⁵ Umowy z 24 marca 2011 r. i 19 kwietnia 2012 r. obowiązujące do 31 grudnia każdego z tych lat.

²⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

²⁷ Zgodnie z treścią uchwały Rady Miasta z 2011 r. i protokołu powierzenia z dnia 28 grudnia 2012 r.

²⁸ Ulic: Bonerów, Hulczyńskiego, Moniuszki, Morelowej, Parkowej, Porębskiej, Szkolnej, Żyły.

²⁹ Ulic: Batorego, Kasprowicza, Powstańców Śląskich, i Słowackiego.

zgodności istniejącego na nich oznakowania z zapisami ujętymi w metrykach, wykazały zgodność jedynie na 2 odcinkach dróg posiadających POR. Ponadto, w toku oględzin ul. Batorego stwierdzono w pasie drogowym 2 reklamy, które zostały zamontowane bez stosownego zezwolenia.

(dowód: akta kontroli str. 229, 231 – 232, 235, 281-299)

2.4. Przestrzeganie wybranych warunków technicznych stosowania oznakowania pionowego i poziomego dróg.

Przeprowadzone oględziny 30 znaków drogowych (w tym siedmiu poziomych), stosowanych na ośmiu ulicach³⁰ wykazały, że tylko osiem (27%) spełniało wymogi ustalone w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych dla znaków drogowych.

(dowód: akta kontroli str. 229, 233 – 234, 236 - 240)

Oględziny siedmiu losowo wybranych odcinków dróg, na których występował nasilony ruch dzieci i młodzieży wykazały, że na sześciu odcinkach oznakowanie było zgodne z zatwierdzonymi POR.

(dowód: akta kontroli str. 241 - 242)

2.5. Przestrzeganie wybranych warunków technicznych stosowania sygnalizacji świetlnej i urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.

W ciągu dróg publicznych zarządzanych przez Prezydenta Miasta nie było sygnalizacji świetlnej.

(dowód: akta kontroli str. 243 – 246, 263)

Przy żadnym z sześciu losowo wybranych do oględzin łuków dróg gminnych³¹ nie stosowano słupków prowadzących U-1³². Przy czterech szczególnie niebezpiecznych łukach (spośród ww. sześciu) stosowano tablice prowadzące U-3, które były widoczne i ustawione zgodnie z zatwierdzonym POR.

(dowód: akta kontroli str. 272 – 279, 348 - 349)

Wszystkie obiekty zlokalizowane w skrajni pięciu losowo wybranych dróg gminnych³³, oznakowane były prawidłowo, za pomocą tablic U-9, zgodnie z zatwierdzonym POR.

(dowód: akta kontroli str. 272, 280)

2.6. Oznakowanie prowadzonych na drogach i w pasie drogowym robót budowlanych.

We wszystkich trzech przeanalizowanych decyzjach w sprawie zajęcia pasa drogowego³⁴, Prezydent prawidłowo określił warunki jakie wykonawcy musieli spełnić wykonując prace budowlane, w tym posiadać zatwierdzone projekty czasowej organizacji ruchu, ustawić i zlikwidować (po zakończeniu robót) wymagane oznakowanie, zabezpieczyć plac budowy oraz wykorzystywany sprzęt.

(dowód: akta kontroli str. 300 – 303, 308 – 312, 316 - 320)

Analiza dokumentacji i oględziny trzech miejsc na drogach, na których prace budowlane zostały zakończone³⁵ wykazały, że roboty budowlane rozpoczynano po zatwierdzeniu projektu organizacji ruchu oraz przeprowadzano udokumentowane kontrole prawidłowości wykonywania prac z decyzjami o zezwoleniu na zajęcie pasa drogowego, w dniu przejścia placu budowy oraz po zakończeniu prac.

(dowód: akta kontroli str. 263, 272, 304 – 307, 313 – 315, 321 - 324)

³⁰ Ulic: Moniuszki, Parkowej, Żyły, Szkolnej, Morelowej, Porębskiej, Huldczyńskiego i Bonerów,

³¹ Przy ul. Ogrodowej, Wierczki, Kormoranów, Orzechowej, Komendantów i Pl. Dąbrowskiego

³² Zgodnie z pkt 2.1 załącznika 4 do rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dla znaków, słupków tych można nie stosować na odcinkach dróg z chodnikami oraz na terenie miast.

³³ W ciągu ulic Borowe Pole, Pl. Dąbrowskiego, Długiej, Zbożowej i Solidnej

³⁴ Dec. nr: GI.7230.78.2012 z 12.10.2012 r.; GI.7230.53.2012 z 15.06.2012 r.; GI.7230.88.2012 z 27.11.2012 r.

³⁵ Pasy dróg w ciągach ulic: Widok i Bankowej, Marszałkowskiej i Porębskiej

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie utrzymania oznakowania stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Prezydent, zarządzający siecią dróg gminnych, nie posiadał danych o liczbie znaków pionowych, poziomych i urządzeń bezpieczeństwa ruchu rozmieszczonych na drogach gminnych, wymagających wymiany na zgodne z przepisami rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dla znaków drogowych. Zgodnie z § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia wymiany znaków pionowych niespełniających wymogów obowiązujących przepisów należało dokonać do 31 grudnia 2010 r. Niezgodność stosowanych na drogach gminnych znaków z wymogami przepisów potwierdziły oględziny przeprowadzone w trakcie kontroli, w wyniku których ujawniono nieprawidłowości opisane poniżej w pkt. 3. W ocenie NIK, nieposiadanie ww. danych świadczy o braku rzetelnej weryfikacji stanu oznakowania na drogach gminnych przez pracowników wydziału i ZGK podczas objazdów dróg.

(dowód: akta kontroli str. 229, 233 – 234, 236 - 240)

2. Na sześciu z dziewięciu odcinków dróg gminnych poddanych oględzinom³⁶ zastosowana organizacja ruchu była niezgodna z zatwierdzoną. Stanowiło to naruszenie § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zarządzania ruchem na drogach. Na pięciu odcinkach brak było bowiem ośmiu znaków poziomych i pionowych³⁷ ujętych w POR, a na dwóch odcinkach miejsca lokalizacji czterech znaków³⁸ były niezgodne z ustalonymi w POR.

(dowód: akta kontroli str. 229, 231 – 232, 241 - 242)

3. Z 30 (73%) skontrolowanych losowo znaków drogowych 22 zastosowano niezgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych dla znaków drogowych. Przeprowadzone oględziny wykazały, że:

- sześć znaków było zniszczonych i mało widocznych, a na odwrotnej stronie ich tarcz brak było informacji identyfikujących producenta, typu zastosowanej folii odblaskowej i daty produkcji (miesiąc i rok) Zgodnie z załącznikiem nr 1 (pkt.1.2.2) do ww. rozporządzenia lico znaku winno być widoczne i odblaskowe, a znak na odwrocie powinien zawierać podane powyżej informacje.
- pięć³⁹ z siedmiu poddanych oględzinom znaków poziomych było zużytych i słabo widocznych,
- pięć⁴⁰ znaków pionowych było znacząco odchylonych od pionu (przekrzywionych), 10 znaków pionowych ustawionych było w odległości mniejszej niż 0,5 m od krawędzi drogi⁴¹, trzy były zbyt nisko w stosunku do powierzchni jezdni⁴², a w przypadku dwóch znaków odchylenie ich tarcz do osi jezdni widocznie przekraczało kąt 5 stopni⁴³.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 (pkt 1.5.2. i 1.5.3.) do ww. rozporządzenia, znaki winny być umieszczane na wysokości nie mniejszej niż 2,0 m nad jezdnią (2,20 m nad chodnikiem) i w odległości co najmniej 0,5 m od krawędzi jezdni, a ich tarcza winna być odchylona w poziomie od linii prostopadłej od osi jezdni o ok. 5° (w kierunku jezdni).

(dowód: akta kontroli str. 229, 233 – 234, 236 - 240)

³⁶ w ramach pkt. 2.3 i 2.4 wystąpienia

³⁷ Ul. Moniuszki brak znaku B-21 (zakaz skręcania w lewo) i P-14 (linia warunkowego zatrzymania złożona z prostokątów), na ul. Parkowej znaku P-14, na ul. Szkolnej znaków P-7b (linia krawędziowa ciągła) i P21a (powierzchnia wyłączona z ruchu), na ul. Morelowej znaku A-20 (odcinek jezdni o ruchu dwukierunkowym), na ul. Nowowierzbowej znaku A-17 (dzieci).

³⁸ Przy ul. Moniuszki znak B-35 (zakaz postoju), na ul. Bonerów znaki D-1 (droga z pierwszeństwem), B-21 i T-6a (tabliczka wskazująca rzeczywisty przebieg drogi z pierwszeństwem przez skrzyżowanie lub układ dróg podporządkowanych,

³⁹ P-24 (miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej), P-19 (linia wyznaczająca pas postojowy) i P-20 (stanowisko postojowe „koperta”) na ul. Parkowej; P-13 (linia warunkowego zatrzymania) i P-4 (linia podwójna ciągła) na ul. Szkolnej

⁴⁰ D-18a (parking – miejsce zastrzeżone), T-29 (tabliczka informująca), B-35 (zakaz postoju) na ul. Parkowej; D-4a (droga bez przejazdu) na ul. Morelowej i D-6 (przejazd dla rowerzystów) na ul. Porębskiej

⁴¹ D-18a, T-29, B-35 (2 szt.) i D-6 przy ul. Parkowej; A-7 – Żyły; B-33 – Morelowej; B-36, D-18 i T-30b – Huldyczńskiego

⁴² D-4a przy ul. Morelowej, D-6 – Porębskiej i A-7 – Bonerów

⁴³ A-6b na ul. Żyły i B-35 na ul. Moniuszki

Naczelnik Wydziału GI jako przyczyny ww. nieprawidłowości wskazywał akty wandalizmu. Ponadto stwierdził, że obowiązek kontroli stanu nawierzchni oraz oznakowania, spoczywał na pracownikach ZGK.

Mając na uwadze powierzenie przez Prezydenta Miasta zadania zarządzania siecią dróg Wydziałowi GI oraz stwierdzone nieprawidłowości w stosowaniu oznakowania, polegające m.in. na lokalizacji znaków niezgodnie z warunkami technicznymi określonymi przepisami, NIK nie podziela stanowiska, że stwierdzane nieprawidłowości były wyłącznie wynikiem aktów wandalizmu i że wyłączna odpowiedzialność za ich występowanie spoczywa na ZGK.

(dowód: akta kontroli str. 243 – 245, 266 - 269)

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie utrzymanie oznakowania na drogach publicznych w gminie Zawiercie.

3. Nadzór zarządców dróg nad oznakowaniem zarządzanych dróg.

3.1. Przeglądy i kontrole stanu technicznego oznakowania sieci zarządzanych dróg.

Opis stanu
faktycznego

W Urzędzie nie została ustalona procedura określająca zasady bieżącego reagowania na występujące nieprawidłowości w oznakowaniu dróg. Naczelnik Wydziału GI, wyjaśnił, że obowiązek bieżącej kontroli stanu nawierzchni dróg i ich oznakowania spoczywał na ZGK. W Urzędzie prowadzono dziennik interwencji, w którym odnotowywano datę, miejsce i rodzaj stwierdzonych na drogach usterek⁴⁴ oraz datę i podmiot, któremu przekazano informację o nich. Zapisy dziennika nie określały czy i kiedy nastąpiło usunięcie zgłaszanych usterek.

(dowód: akta kontroli str. 187-208, 281-299, 325 - 327)

W Urzędzie nie była określona procedura kontroli stanu dróg, o której mowa w art. 20 pkt 10 ustawy o drogach. Zapisów określających w szczególności częstotliwość przeprowadzania ww. kontroli, nie było również w zawartych przez Gminę z ZGK na lata 2011-2012 umowach na bieżące utrzymanie dróg oraz w protokole przekazania ZGK części zadań zarządcy dróg z dnia 28 grudnia 2012 r.

W latach 2011 – 2013 (do końca czerwca) przeprowadzono trzy objazdy kontrolne dróg gminnych⁴⁵, przy czym z przedstawionych dokumentów, nie wynikało, które drogi były nimi objęte⁴⁶. Objazdów dokonywali pracownicy ZGK (w 2011 r. z udziałem pracownika Wydziału GI). W 2011 r. żadnych usterek nie zgłoszono, w 2012 r. wykazano je na 102 ulicach (w tym na 49 dotyczące oznakowania, w tym również w zakresie wymiany znaków nie spełniających wymogów przepisów), a w 2013 r. na 39 z 46 dróg objętych tym objazdem, w tym na dwóch dotyczące oznakowania. Wszystkie usterki dotyczące oznakowania zgłoszone w 2012 i w 2013 r. zostały usunięte.

(dowód: akta kontroli str. 162 – 169, 223, 226 – 228, 346 - 347)

W latach 2011-2013 (do maja) na zarządzanych przez Prezydenta Miasta drogach nie przeprowadzono żadnych kontroli o których mowa w ustawie Prawo budowlane.

(dowód: akta kontroli str. 65, 70, 224, 243 - 246)

3.2. Kontrole zewnętrzne oznakowania sieci zarządzanych dróg.

Zagadnienia dotyczące zarządzania drogami, w tym stanu ich oznakowania nie były przedmiotem kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w Urzędzie w latach 2011 – 2013 (do czerwca).

⁴⁴Usterki dotyczyły m.in. stanu nawierzchni i oznakowania dróg i parkingów, czystości i oświetlenia dróg, utrzymania zieleni, stanu technicznego lub użytkowego uzbrojenia dróg (np. kanalizacji).

⁴⁵ W dniu 27 grudnia 2011 r.; od 14 czerwca do 6 lipca 2012 r. i 15 marca 2013 r.

⁴⁶ W protokole z 27 grudnia 2011 r. ujęto ogólny zapis „Komisja...przeprowadziła w dniu 27.11.2011 r. objazd dróg publicznych gminnych, dróg wewnętrznych Gminy Zawiercie oraz parkingów na terenie miasta Zawiercie”. Natomiast w sprawozdaniu stanowiącym załącznik nr 1 do pisma ZGK z dnia 10 lipca 2013 r. stwierdzano, że „Na ulicach nie ujętych w sprawozdaniu brak jest uwag”.

Wydział GI nie posiadał dokumentacji, potwierdzającej przeprowadzenie w latach 2011 – 2013 przez organ zarządzający ruchem kontroli prawidłowości zastosowania, wykonania i funkcjonowania oznakowania umieszczonego na drogach gminnych oraz jego zgodność z zatwierdzoną organizacją ruchu. Starosta Zawierciański poinformował, że w latach 2011 – 2013 kontroli, o których mowa w § 12 ust. 5 rozporządzenia w sprawie warunków zarządzania ruchem, na drogach gminy Zawiercie nie przeprowadzano.

(dowód: akta kontroli str. 209 – 211, 229 - 230)

Sprawy organizacji ruchu na drogach zarządzanych przez Prezydenta Miasta nie były przedmiotem ocen organu nadzorującego (Wojewody Śląskiego) lub jego rozstrzygnięć w sprawach spornych dotyczących istniejącej lub projektowanej organizacji ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 209 – 211, 225, 230, 243 – 246)

3.3. Rozpatrywanie skarg i wniosków w zakresie spraw objętych kontrolą.

W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły żadne skargi w sprawie nieprawidłowej lokalizacji znaków drogowych i reklam (w tym niewłaściwego ich stanu technicznego), jak i nieprawidłowego zabezpieczenia prowadzonych robót drogowych.

(dowód: akta kontroli str. 225, 247 – 258, 263)

W badanym okresie do Urzędu nie wpłynęły żadne wnioski Policji dotyczące poprawy lub zmiany stanu oznakowania dróg i organizacji ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 226 – 228, 244, 246)

W sprawach dotyczących oznakowania, organizacji i bezpieczeństwa ruchu na drogach gminnych, w 2012 r. radni i komisje Rady Miejskiej zgłosili 7 interpelacji i wniosków, z których jedna, dotyczącą usunięcia nierówności (garbów) na ul. Armii Krajowej, nie została zrealizowana, co wyjaśniano brakiem środków finansowych (nierówności zostały oznakowane).

(dowód: akta kontroli str. 332 - 333)

NIK pozytywnie ocenia działania funkcjonującej przy Prezydencie Miasta Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, która w latach 2011-2013 (do marca) rozpatrzyła 58 wniosków osób fizycznych i prawnych dotyczących zmian w organizacji ruchu na drogach gminnych. W wyniku decyzji Komisji w 25 przypadkach opracowano POR i wprowadzono zmiany w istniejącej organizacji (w ciągu 3-5 miesięcy od daty wpływu wniosków). W części przypadków Komisja odrzucając wniosek równocześnie wnioskowała do Straży Miejskiej, Policji oraz innych organów i podmiotów o podjęcie działań kontrolnych, organizacyjnych i technicznych (np. odnowienia oznakowania poziomego i wymianę znaków) mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa.

(dowód: akta kontroli str. 247 - 258)

3.4. Wypłata odszkodowań uczestnikom ruchu drogowego.

Urząd nie posiadał danych o wysokości wypłaconych odszkodowań spowodowanych niewywiązywaniem się administratora dróg gminnych z powierzonych mu obowiązków, gdyż zadania w tym zakresie przekazano do ZGK. Zgodnie z informacją Prezesa ZGK, w badanym okresie wypłacono dwa odszkodowania na łączną kwotę 0,9 tys. zł. Z uwagi na trudności z uzyskaniem szczegółowych informacji odnośnie tych zdarzeń od ubezpieczycieli, ZGK nie wskazał przyczyn ich powstania.

(dowód: akta kontroli str. 259 - 262)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie nadzoru nad oznakowaniem zarządzanych dróg stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Prezydent Miasta, będący zarządcą dróg gminnych, nie zapewnił w latach 2011 – 2012, okresowych kontroli dróg (rocznych i raz na pięć lat) wymaganych art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy Prawo budowlane.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że nieprzeprowadzanie w latach 2011 - 2012 tych kontroli, spowodowane było brakiem środków finansowych. Stwierdził również, że ostatnią kontrolę o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt. 1 ustawy Prawo budowlane, przeprowadzono w 2007 r. i dotyczyła ona obiektu mostowego przy ul. Okólnej i Kasprowicza.

(dowód: akta kontroli str. 270 – 271, 348 - 349)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie NIK, jedną z przyczyn małej liczby dokonywanych w latach 2011-2013 kontroli o których mowa w art. 20 pkt 10 ustawy o drogach oraz braku kontroli o których mowa w art. 62 ust.1 ustawy Prawo budowlane, był brak doprecyzowania w zawieranych na lata 2011-2012 umowach z ZGK i w protokole z dnia 28 grudnia 2012 r., dotyczącym powierzenia części zadań zarządcy dróg ZGK, trybu lub podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych tych kontroli. W konsekwencji Prezydent Miasta wskazał ZGK jako podmiot odpowiedzialny za przeprowadzanie ww. kontroli, a w 2013 r. również za brak kontroli o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane. Natomiast Prezes ZGK, w informacji z dnia 17 lipca 2013 r. podnosiła, że obowiązek tych ostatnich kontroli nie dotyczy ZGK, gdyż nie jest on właścicielem i zarządcą dróg gminnych.

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie nadzór Prezydenta Miasta Zawiercia nad oznakowaniem zarządzanych dróg.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. **Przeprowadzanie kontroli okresowych stanu wszystkich zarządzanych dróg gminnych, w tym ich oznakowania, wymaganych ustawą Prawo budowlane.**
2. **Zaprowadzenie wymaganej ewidencji dróg gminnych, a także podjęcie działań organizacyjnych, które zapewnią bieżące jej aktualizowanie.**
3. **Przeprowadzenie weryfikacji zlokalizowanych na drogach gminnych znaków pionowych i poziomych w zakresie ich zgodności z wymogami rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dla znaków drogowych oraz przeprowadzenie niezbędnych napraw oznakowania, którego stosowanie niezgodnie z warunkami technicznymi ustalonymi w ww. przepisach, stwierdzono w trakcie kontroli.**
4. **Przeprowadzenie weryfikacji zgodności stosowania na drogach gminnych znaków drogowych z posiadanymi dla tych dróg zatwierdzonymi projektami organizacji ruchu oraz przeprowadzenie w tym zakresie niezbędnych zmian.**
5. **Prowadzenie kontroli pasa drogowego dróg gminnych w zakresie zgodności lokalizowanych w nim reklam z wydanymi zezwoleniami oraz naliczenie przewidzianych przepisami kar za lokalizację ujawnionych w toku kontroli trzech reklam umieszczonych w pasach dróg gminnych bez zezwolenia.**
6. **Zapewnienie stosowania przyjętych rozwiązań kontroli zarządczej w sposób umożliwiający prawidłowe wykonywanie zadań i obowiązków zarządzania drogami gminnymi, w tym wzmoczenie nadzoru nad komórkami i pracownikami, którym powierzono ich realizację oraz nad ZGK.**

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 10 października 2013 r.

Kontroler
Michał Kapek
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Dyrektor

Piotr Miklis

.....